

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER NAUKI
I SZKOLNICTWA WYŻSZEGO
Jarosław Gowin

Warszawa, 5 października 2019 r.

Jego Magnificencja
Prof. dr hab. inż. Janusz ZARĘBSKI
Rektor Uniwersytetu Morskiego w Gdyni

*Magnificencjo, Szanowny Panie Profesorze,
Szanowni Państwo,*

całość życia uniwersyteckiego zależy od rodzaju ludzi, którzy się w nim znajdują – pisał Karl Jaspers w książce „Idea uniwersytetu”. Wybitny filozof – wskazując zarówno na wykładowców i badaczy, jak i studentów – podkreślał, że „nie ma sensu rozważać najprawdziwszej nawet idei uniwersytetu, jeżeli brak ludzi, którzy mogliby ją urzeczywistnić. Skoro jednak tacy są, wówczas jest kwestią życia i śmierci uniwersytetu znalezienie ich i pozyskanie”.

To mocne słowa. I prawdziwe. A ja mam dziś zaszczyt i przyjemność zwrócić się właśnie do Państwa – ludzi tworzących wspólnotę Uniwersytetu Morskiego w Gdyni.

Człowiek, ludzie – ze swoimi talentami i marzeniami, głodem wiedzy i doświadczeniem, potrzebami i oczekiwaniami, ambicjami i zaangażowaniem, indywidualizmem i wolą współpracy, a przede wszystkim wrodzonym dążeniem do prawdy, dobra i piękna – ludzie muszą pozostać najważniejszym punktem odniesienia w życiu akademickim.

Ta logika przyświecała Konstytucji dla Nauki, którą stopniowo wprowadzamy w życie od 1 października 2018 roku, a cały proces ewolucyjnych, precyzyjnie zaplanowanych zmian zakończymy za siedem lat. Od początku prac nad reformą szliśmy wspólnie i konsekwentnie drogą dialogu, organizując największe w historii Polski po 1989 roku konsultacje społeczne. I tu po raz kolejny chcę Państwu podziękować za odwagę i zaufanie. Serdecznie dziękuję władzom uczelni, wykładowcom, badaczom, młodym naukowcom i doktorantom, studentom i pracownikom administracyjnym. Dziękuję także za krytykę – tę rzetelną, wynikającą z troski o dobro ogółu, skłaniającą mnie i moich współpracowników do przemyślenia różnych rozwiązań.

Oczywiście nie ma reform, które spodobalaby się wszystkim, ale nasza reforma systemu nauki i szkolnictwa wyższego zdecydowanie odróżnia się od stylu i metod wprowadzania zmian w naszym kraju w ostatnich trzydziestu latach. I jestem dumny, że to właśnie środowisko akademickie pokazało, co to znaczy: reformować z szacunkiem dla człowieka, nawet jeżeli nie we wszystkim znaleźć można porozumienie czy kompromis.

Ale szacunek zarówno dla człowieka, jak i dla uczelni oznacza też poszanowanie ich wolności. To dlatego Konstytucja dla Nauki radykalnie poszerzyła akademicką autonomię. Wspólnie stworzyliśmy szerokie ramy, które teraz to Państwo wypełniają treścią – korzystając z wolności i biorąc we własne ręce odpowiedzialność za przyszłość uczelni. I tu doskonały przykład: minione miesiące to był na uczelniach czas wyężonej pracy nad nowymi statutami. Na wielu uczelniach rozgorzała autentyczna dysputa na tematy fundamentalne: jaka jest nasza misja? Co powinniśmy zmienić? Dokąd chcemy podążać?

Przed nami kolejne etapy reformy – m.in. pierwszy rok działalności szkół doktorskich. To jedna z najważniejszych zmian wprowadzonych przez Konstytucję dla Nauki. I tu znów proszę i apeluję: nigdy nie ustawajmy we wsparciu dla studentów i młodych naukowców. To może brzmi banalnie, ale fakty nie kłamią: młodzi są naszą przyszłością. Innej przyszłości nie ma. Musimy raz po raz rozbijać szklany sufit blokujący ich rozwój i kariery. Same przepisy, nawet najlepsze, tu nie wystarczą.

Szanowni Państwo,

w imieniu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego zapewniam, że w najbliższych latach nadal będziemy wspierać Państwa we wdrażaniu reformy. Będziemy monitorować zachodzące zmiany, wsłuchiwać się w Państwa głosy i dokonywać niezbędnych korekt.

Tu z kolei dobrym przykładem jest nowy wykaz czasopism naukowych. Opracowanie listy pozostawiliśmy wybitnym ekspertom – członkom 44 zespołów reprezentujących poszczególne dyscypliny naukowe oraz członkom Komisji Ewaluacji Nauki. Proces tworzenia wykazu był na każdym jego etapie w pełni przejrzysty – o czym świadczą m.in. opublikowane przez Ministerstwo na stronie internetowej propozycje poszczególnych zespołów i KEN. Jednak – podobnie jak w przypadku jakichkolwiek reform – nie ma oczywiście szans na taki wykaz, który zadowoliliby wszystkich. Jednocześnie prawdą jest też, że nikt nie jest bezbłędny. Dlatego chciałbym ogłosić, że zbieramy Państwa uwagi odnośnie do punktacji poszczególnych czasopism naukowych, tak żeby jeszcze przed końcem 2019 roku dokonać ewentualnych korekt w wyjątkowych, jednoznacznie

uzasadnionych i niezbędnych przypadkach. Podkreślam, żeby nie trzymać Państwa w niepewności, te korekty dotyczyć będą wyłącznie podniesienia punktacji bądź uzupełnienia wykazu o czasopisma, które w 2019 roku zostały ujęte w jednej z międzynarodowych baz czasopism. Nie będziemy punktacji obniżać ani usuwać żadnych tytułów z wykazu.

Chciałbym z jeszcze większą mocą podkreślić: nie ma mowy o odejściu od idei większego umiędzynarodowienia naszych uczelni. Na tym polu mamy do wykonania ogromną pracę i nie możemy pozwolić sobie na żadną taryfę ulgową. Nakreślę tu tylko jedno z wyzwań: programy ramowe Unii Europejskiej. Obecnie wchodzimy w ostatnią fazę wdrażania Horyzontu 2020, który na lata 2014–2020 dysponuje kwotą około 80 miliardów euro. Udział polskich podmiotów w finansowaniu z programów ramowych wynosi około 1 procent! Tymczasem do budżetu programu ramowego wplacamy jako Polska około 3 procent dostępnych tam środków. To oznacza, że nie wykorzystujemy nawet naszej składki! W ten sposób polska nauka traci rocznie kwotę porównywalną z budżetem Narodowego Centrum Nauki! Tak dalej być nie może! Potraktujmy to wspólnie jako wyzwanie, a nawet więcej – zobowiązanie!

Oczywiście nie ulega wątpliwości, że nasza nauka i szkolnictwo wyższe w ogóle wymagają dofinansowania. Ostatni rok przyniósł podwyżki dla wszystkich nauczycieli akademickich. Chciałbym Państwu zagwarantować, że w kolejnych latach będę walczył o dalsze podwyżki. Podobnie jak o wzrost nakładów na cały system. Na razie przeforsowaliśmy wzrost tegorocznego budżetu na naukę i szkolnictwo wyższe o około 1,3 mld zł. Oprócz tego uczelnie publiczne otrzymały na inwestycje w 2019 roku 3 mld zł w obligacjach Skarbu Państwa.

W ostatnich latach Państwa Uczelnia otrzymała na inwestycje ponad 15 mln zł w obligacjach skarbowych. a na wdrażanie reformy za pośrednictwem Narodowego Centrum Badań i Rozwoju łącznie ponad 8 mln zł.

Szanowni Państwo,

powtórzmy za Jaspersem: *całość życia uniwersyteckiego zależy od rodzaju ludzi, którzy się w nim znajdują.* W nowym roku akademickim wszystkim Państwu życzę, aby Wasza uczelnia była prawdziwą wspólnotą – wspólnotą ludzi wolnych i szczęśliwych, rozwijających swe człowieczeństwo w każdym jego aspekcie i wymiarze.

Z wyrazami szacunku

